

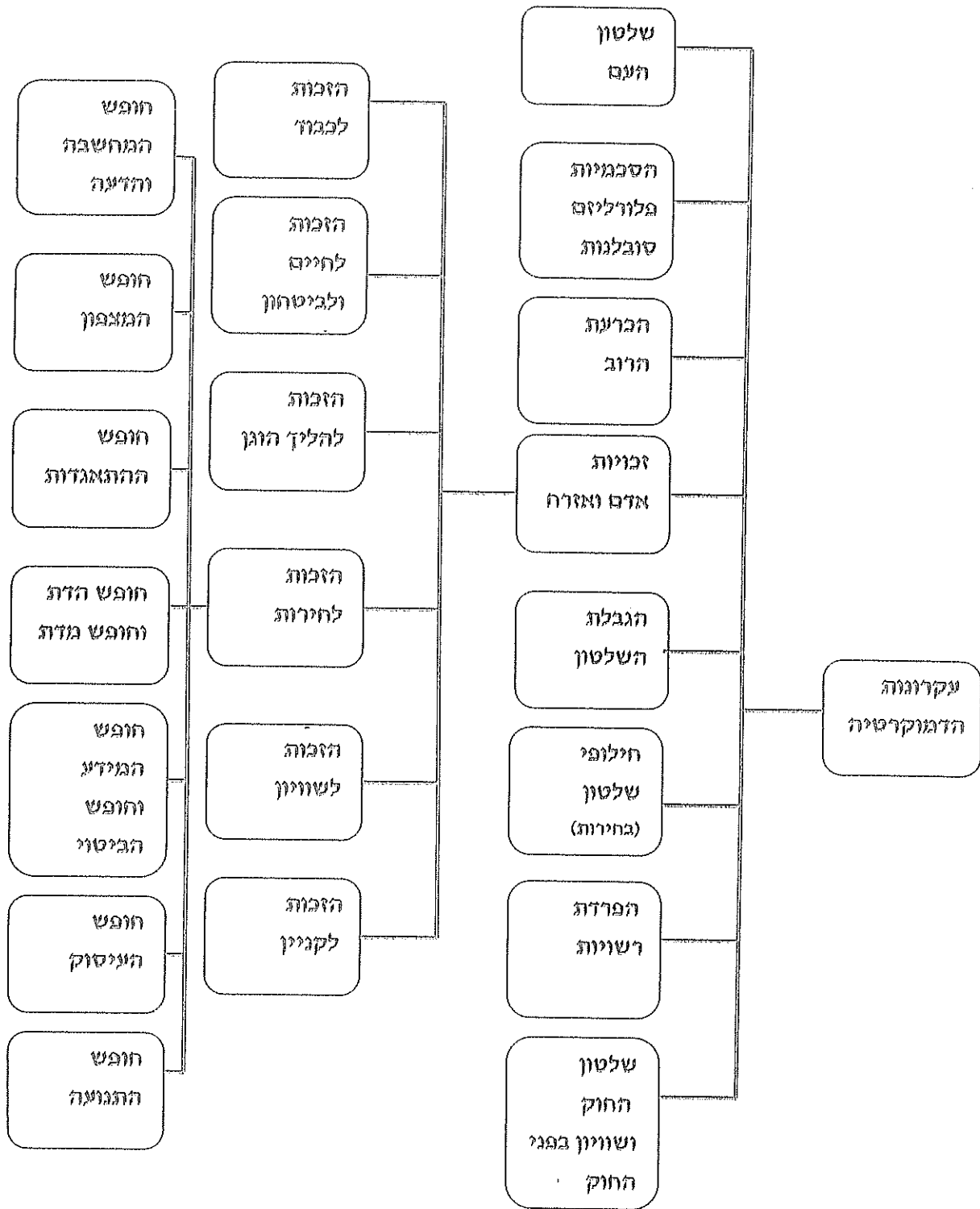
# לקראת בגרות אזרחות חורף תשע"ו

## חוברת עבודה בנושא: זכויות אדם וזכויות אזרח

יש להגיש את העבודה עד לג' בטבת  
15-12-15

בהצלחה  
ציון על העבודה כמו מבחן

# סיכום זכויות האדם והאזרח



הזכות לחיים ולביטחון (שלמות הגוף) – זכותו של אדם להיות מוגן מפני כל פגיעה בגופו או בחייו. הזכות כוללת גם את הזכות להיות לא פחד או חשש מפני פגיעה פיזית או השפלה. על פי רעיון האמנה החברתית, המדינה מחויבת להבטיח את ביטחונו של הפרט מפני פגיעה של גורמים עוינים בתוך המדינה באמצעות המשטרה, ומפני פגיעה של גורמים עוינים מחוץ למדינה באמצעות הצבא וכוחות הביטחון. מימוש הזכות לחיים היא תנאי מוקדם למימוש יתר הזכויות כיוון שפגיעה בחיים תפגע באפשרות לממש את יתר הזכויות.

הזכות לשוויון – זכותו של אדם לקבל יחס שווה לאנשים אחרים ללא הבדל דת, גזע, לאום, מין, שפה או השקפת עולם. הזכות לשוויון נובעת מההכרה שאדם הוא יצור בעל תחושת ערך עצמית ובעל כבוד בסיסי. פגיעה בזכות לשוויון גורמת לתחושת פגיעה בערך העצמי של האדם ולכן היא פסולה. הזכות לשוויון באה לידי ביטוי גם בשוויון בפני החוק.

הבחנה – מדיניות שפירושה התייחסות להבדלים בין בני האדם, לשונות שלהם ולצורכיהם השונים כאשר היא רלוונטית ומוצדקת ורק היא מאפשרת את מימוש הזכות לשוויון – למשל במקרה של אוכלוסייה עם צרכים מיוחדים, כמו ילדים נכים הזקוקים לחסעות מיוחדות, או תלמידים המאובחנים כלקויי למידה ומקבלים הקלות בבחינות הבגרות (תוספת זמן, בחינה בעל-פה ועוד), כדי לאפשר להם תנאים שווים לאחרים.

אפליה פסולה – כאשר מתייחסים לאנשים דומים באופן לא זהה, או כאשר מתייחסים להבדלים בין אנשים כאשר הדבר לא רלוונטי לנושא, התייחסות כזו תיחשב לבלתי מוצדקת ולפסולה. למשל, כאשר מפלים לרעה אדם על רקע של צבע עור, השקפת עולם, מין, נטייה מינית ועוד. התייחסות של אפליה כלפי אנשים היא אסורה ומהווה פגיעה לא מוצדקת בזכות לשוויון.

הזכות לכבוד – זכותו של אדם שלא תהיה פגיעה בתחושת הכבוד העצמי שלו, בדימוי העצמי שלו ובתחושת אנושיותו. פגיעה כזו נובעת מיחס משפיל ומעליב כלפי האדם וכוללת פגיעות שאינן קשורות ישירות לזכויות האדם האחרות. דוגמה לפגיעה בכבוד היא יריקה בפניו של אדם.

הזכות לשם טוב – זכותו של אדם ששמו לא יוכפש ולא ייפגע ללא כל סיבה. דוגמה לפגיעה בשמו הטוב של האדם היא למשל השיפת מידע על אופן תפקודו של אדם במשרה ציבורית כלשהי. גרימת הנזק לאדם בפרסום אינה מספיקה כדי לקבוע האם זו פגיעה בשמו הטוב. כדי לקבוע האם הפרסום הוא מוצדק או לא מוצדק, כלומר האם יש כאן פגיעה מיותרת בשמו הטוב של האדם, חשובה מידת האמת שבפרסום.

**העדפה מתקנת** – כאשר מעניקים תמיכה לפרק זמן מוגבל לקבוצת אנשים שנמצאים במצב נחות ביחס לכלל האוכלוסייה, בגלל קיפוח שהופעל כלפיהם בעבר. התמיכה תינתן עד למצב של תיקון העוול והחזרת השוויון בין הקבוצה הנחותה לבין כלל האוכלוסייה. לעתים התמיכה ניתנת לאזור מוגדר שנמצא במצב נחות ביחס לשאר האזורים במדינה בגלל מדיניות שיצרה קיפוח של אותו אזור בעבר. דוגמאות למדיניות של העדפה מתקנת הן: שריון מקומות לנשים במפלגות בכנסת, כדי לתקן את העוול ההיסטורי ביחס לנשים, שריון מקומות לסטודנטים שחורים באוניברסיטאות בארצות הברית, הטבות כלכליות למורים ממרכז הארץ על מנת שיעברו לגור וללמד בעיירות פיתוח.

**הזכות להליך הוגן** – זכותו של אדם, אשר מעמידים אותו לדין בחלק משפטי, שתהיה לו הגנה מפני פגיעות לא מוצדקות בזכויותיו בזמן ההעמדה לדין. כדי להבטיח את ההגנה על זכויות האדם שמועמד לדין, ישנם כמה כללים: אין לערוך חיפוש בביתו של אדם ללא צו של שופט; אדם נחשב חף מפשע עד שהורשע; אין להעניש אדם ללא משפט; אדם זכאי לייצוג משפטי של עורך דין; אם אין לאדם יכולת להשיג לעצמו עורך דין, המדינה תממן לו עורך דין מטעם הסגוריה הציבורית; המשפט נגד האדם צריך להתנהל בפומבי; אדם זכאי לדעת במה הוא מואשם ומהן הראיות נגדו; המשפט חייב להתנהג על ידי שופט בלתי תלוי, שלא מושפע מגורמים חיצוניים; אין לעצור אדם ליותר מ-24 שעות בלי להביאו בפני שופט.

**הזכות לפרטיות** – זכותו של אדם לחיות את חייו ללא חשיפה, ללא התערבות וללא חדירה לחייו נגד רצונו. זכות זו חשובה, כי היא מבטיחה את מימוש זכותו של האדם לחיות אוטונומי (עצמאי) ולעמוד ברשות עצמו. הזכות מגנה על האדם מפני חדירה פיזית (לביתו, לגופו, לחפציו), מפני פרסום מידע על חייו הפרטיים ללא הסכמתו ומפני איסוף מידע על חייו (באמצעות האזנות סתר, צילומים ומעקבים). הזכות לפרטיות נגזרת מתוך הזכות לכבוד.

**חופש המחשבה והדיעה** – זכותו של כל אדם להתזיק בדעה משלו בכל עניין המצוי על סדר היום הציבורי או בענייני האישיים. זכות זו היא הזכות היחידה שהיא זכות מוחלטת ולא מוגבלת, כיוון שגם אם הדעה שאדם מחזיק בה היא מסוכנת, כל עוד הוא אינו משמיע את דעתו אלא רק חושב אותה לעצמו אין בכך סכנה. חופש המחשבה והדעה הוא חיוני כדי שהאדם יממש את עצמו כיצור חושב וביקורתי.

הזכות לקניין – זכותו של כל אדם לשמור על רכוש שנצבר על ידו או על ידי משפחתו כחוק, ללא סכנה שרכוש זה ייגזל ממנו על ידי המדינה או פרטים אחרים. קניין הוא כל דבר אשר יש לו ערך כספי. יש שני סוגים של קניין, קניין חומרי וקניין רוחני. קניין חומרי הוא כל דבר פיזי שברשות האדם (קרקע, בית, כסף, רכוש ועוד). קניין רוחני הוא כל דבר שאינו פיזי והוא בעל ערך כלכלי (זכויות יוצרים על יצירה ספרותית, המצאה מדעית הרשומה כפטנט, מאמר בעיתון, פרסום כלשהו ועוד).

חופש הביטוי – זכותו של אדם להביע את עצמו בדרכים שונות ובכך לבטא את מחשבותיו, עמדותיו, רצונותיו או האינטרסים שלו כלפי אנשים אחרים. דרכי הביטוי הן מגוונות וכוללות שיחה, מאמר בתקשורת, פרסום ספר, הפגנה וכן שימוש באמנות. חופש הביטוי הוא הינוי בדמוקרטיה, כי באמצעותו הפרטים והקבוצות יכולים להציג את עמדותיהם, לנסות לשכנע בדרכי שלום את האחרים ולהבטיח בכך את חילופי השלטון ללא שימוש באלימות. מחופש הביטוי נגזרת גם הזכות לחופש ההפגנה.

חופש המצפון – החופש של כל אדם לפעול ולחשוב על פי הערכים המוסריים שבהם הוא מאמין. זכות זו כוללת גם את הזכות לסרב לעשות מעשים הנוגדים את צו מצפונו. כלומר, לעתים האדם מציית לצו מצפונו ונמנע מלקיים פעולה כלשהי הנוגדת את אמונתו. מובן שזכות זו היא לא מוחלטת אלא מוגבלת.

זכות הציבור לדעת – הזכות הכללית של הציבור לדעת ולצרוך מידע על סביבתו ועל כל תחום שמעניין אותו. הציבור יכול לשאוב את המידע מגופים שונים, כולל גופים פרטיים. בזכות חופש הביטוי אמצעי התקשורת יכולים להביא את המידע ההיוני אל הציבור, ולחשוף לביקורת פעולות של רשויות השלטון.

חופש המידע – חופש המידע קשור לחופש הביטוי. כדי שהפרט יוכל לגבש עמדה ולקבל החלטות מתוך חשיבה ביקורתית ומתוך שיקול דעת, חייבת להיות לו נגישות למידע המצוי בידי רשויות המדינה. חובה על רשויות המדינה לספק לאזרח את המידע המצוי ברשותן. הזכות לחופש המידע כלולה במסגרת זכות הציבור לדעת.

חופש ההתאגדות – זכותו של כל אדם להתארגן בקבוצה. כל צורה של התארגנות בקבוצה נכללת בזכות זו: התאגדות למשפחה, מפלגה, עמותה, פורום באינטרנט ועוד. השיבות של חופש ההתאגדות בכך שהוא מאפשר מימוש מלא יותר של חופש הביטוי, כיוון שיש פעולות שאין לנו אפשרות לבצע בזמן פרטי ועלינו להתאגד בקבוצה כדי לבצע אותן. חופש ההתאגדות יכול לבוא לידי ביטוי בתחום האישי (משפחה, קבוצת חברים), בתחום החברתי-כלכלי (ועד עובדים), או בתחום הפוליטי (מפלגה, תנועה פוליטית).

**חופש התנועה** – זכותו של אדם לנוע באופן חופשי וללא הגבלה ממקום למקום בתוך תחומי המדינה, וכן לנוע מחוץ למדינה ואליה. חופש התנועה הוא זכות בסיסית, כיוון שפגיעה בו מונעת מימוש של זכויות אחרות (מימוש חופש ההתאגדות, חופש הביטוי ועוד). ההגבלה על חופש התנועה תיעשה אך ורק על ידי צו בית משפט המורה על: מאסר, מעצר, מעצר בית, עיכוב יציאה מהארץ, צו הרחקה ממקום מסוים, צו איסור כניסה למקום מסוים או צו אשפוז.

**חופש העיסוק** – זכותו של אדם לבחור לעצמו מקצוע או מקום עבודה כרצונו, ואין למנוע זאת ממנו או להגביל את זכותו ללא הצדקה. יש מצבים שבהם המדינה מגבילה על פי חוק עיסוק בתחום מסוים וקובעת את התנאים המאפשרים עיסוק בו. למשל, המדינה דורשת רשיון עבודה במקצוע (רשיון הוראה, רשיון עריכת דין, רשיון קבלן ועוד). יש מצבים שבהם חופש העיסוק מתנגש עם זכויות אחרות ולכן המדינה תגביל אותו, למשל בתחום מכירת נשק, מכירת סמים או עידוד לעיסוק בזנות.

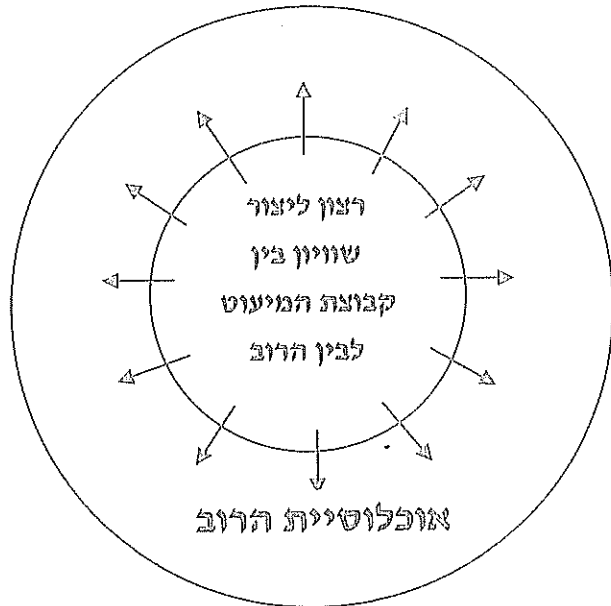
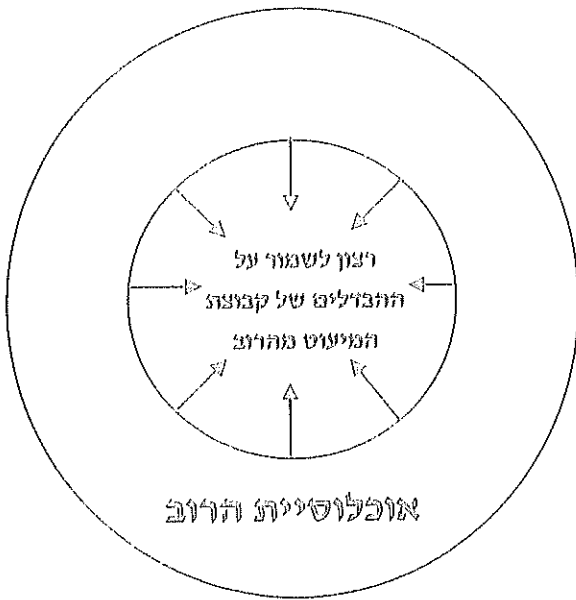
**חופש הדת** – זכותו של כל אדם להשתייך לדת מסוימת שבה הוא מאמין ולקיים את הפולחן הדתי של הדת שאליה הוא משתייך. המדינה מחויבת לאפשר למאמינים לממש את זכותם לחופש דתי. יש מקרים שבהם יש התנגשות בין הרצון לקיים את הפולחן הדתי לבין פגיעה באדם אחר או בחברה.

**חופש מדה** – זכותו של אדם להיות חופשי מאמונה דתית, ואין לכפות עליו קיום של פולחן דתי ללא רצונו או לכפות עליו אמונה המנוגדת להשקפת עולמו. יש מקרים שבהם החופש מדת מתנגש עם רצונה של המדינה לממש את אופייה.

ההבחנה בין זכויות אדם לבין זכויות קבוצה:

זכויות קבוצה (שפה, תרבות, חינוך)

זכויות אדם (שוויון)



## הזכות לחיים וביטחון - דף עבודה

הציגו את המושג זכויות טבעיות:

---

---

---

הציגו את בעיית ההתנגשות בין זכויות:

---

---

---

---

הציגו את הזכות לחיים וביטחון:

---

---

כתבו 6 דוגמאות למקרים בהם נפגעת הזכות לחיים וביטחון:

---

---

---

---

---

---

---

---



## הזכות לחירות – דף עבודה

הציגו את הזכות לחירות:

כתבו דוגמה לארבע סוגים של הזכות לחירות (החופש ל...). אין צורך לכתוב הגדרה.

### כתבו ליד כל הגדרה את סוג החירות שהיא מגדירה:

1. זכותו של כל אדם לנוע בחופשיות ממקום למקום ולגור היכן שירצה. \_\_\_\_\_
2. זכותו של כל אדם להינשא למי שירצה ובאיזה טקס שיבחר, או לא להינשא בכלל. \_\_\_\_\_
3. זכותו של כל אדם לבטא את דעותיו בציבור איך שירצה, למשל בעל פה, בכתב ובאומנות. \_\_\_\_\_
4. על מנת שאדם יוכל להחליט מהן דעותיו עליו לקבל את כל המידע הקשור לנושא עליו הוא מדבר. \_\_\_\_\_
5. זכותו של כל אדם להקים או להשתייך לכל קבוצה שיבחר, למשל חברים, מפלגות, איגודים מקצועיים. חופש זה מאפשר לאנשים לפעול יחד למען מטרות משותפות. \_\_\_\_\_
6. כל אדם זכאי לגבש לעצמו דעות עצמאיות על כל נושא. פה מדובר על החופש לחשוב באופן פרטי, לא להביע דעות באופן ציבורי. \_\_\_\_\_
7. זכותו של כל אדם שלא יאסרו אותו בלי סיבה, ובלי שיפעלו על פי כללי ההליך ההוגן. \_\_\_\_\_
8. כל אדם זכאי שיהיו לו ערכים ומוסר משלו, וזכאי גם לפעול על פי המוסר שלו או לסרב לפעול בניגוד למוסר שלו. \_\_\_\_\_
9. זכותם של כל אדם וכל קבוצה להביע דעות בציבור ולנסות להשפיע על הציבור והשלטון על ידי פרסום דעות אלה. \_\_\_\_\_
10. זכותו של כל אדם להאמין באיזו דת שירצה ולקיים אילו מצוות וטקסים דתיים שירצה, כל עוד הם לא פוגעים באנשים אחרים או בחברה כולה. \_\_\_\_\_
11. זכותו של כל אדם לנהל את חייו בעצמו, להחליט על מעשיו כרצונו, ללא התערבות של מישהו אחר. \_\_\_\_\_
12. זכותו של כל אדם לבחור כל מקצוע ומקום עבודה ולהתפרנס באיזו דרך שיבחר בה. לפעמים חופש זה מוגבל כי לעבודה מסוימת יש דרישות מיוחדות, כמו תואר אקדמי מסוים, או כאשר הפרנסה אינו חוקית, כמו למשל סחר בסמים. \_\_\_\_\_
13. זכותם של אמצעי התקשורת להביא לציבור מידע באופן חופשי ללא צנזורה. \_\_\_\_\_
14. זכותה של כל קבוצה להתכנס ולהיפגש כרצונה. \_\_\_\_\_
15. זכותם של עובדים שכירים לשבות מעבודתם על מנת להפעיל לחץ על המעסיק או המדינה, במטרה לשפר את תנאי העסקתם. \_\_\_\_\_

כתבו ליד כל אירוע את החירות שנפגעה בו:

1. אדם היושב במעצר בית ולא יכול לצאת מביתו. \_\_\_\_\_
2. זוג שאינו יכול להתחתן במדינת ישראל משום שאחד מהם הוא לא יהודי. \_\_\_\_\_
3. לנשים מוסלמיות בצרפת אסור ללבוש רעלות. \_\_\_\_\_
4. אמן שאסרו עליו להציג יצירת אמנות שלו בציבור כי היא מביעה ביקורת על השלטון. \_\_\_\_\_
5. צנזורה על תוכנית חדשות בטלוויזיה. \_\_\_\_\_
6. אישה שלא התקבלה לעבודה כמתכנתת מחשבים מכיוון שהיא אישה. \_\_\_\_\_
7. פגישה של "צעירי מגדל העמק למען עתיד ירוק" פוזרה על ידי העירייה. \_\_\_\_\_
8. תלמידים הקימו ועד כיתה והמנהלת פיזרה אותו. \_\_\_\_\_
9. שוטר אסר אדם שהלך ברחוב רק מפני שהוא לא מצא חן בעיניו. \_\_\_\_\_
10. הורים הודיעו לילדים שלהם שהם יחליטו בשבילם מה ילמדו, במה יעבדו ועם מי יתחתנו בעתיד. \_\_\_\_\_
11. הפגנה נגד ראש הממשלה פוזרה על ידי המשטרה. \_\_\_\_\_
12. צעיר הגיש בקשה לא להתגייס לצה"ל בטענה כי זה לא מוסרי בעיניו להחזיק ברובה. ועדת המצפון דחתה את בקשתו. \_\_\_\_\_
13. נמל תל אביב הודיע כי יפתח בשביתה עד שיועלה שכר עובדי הנמל. בית הדין לעבודה הכריז כי השביתה לא חוקית והעובדים חייבים להגיע לעבודה כרגיל. \_\_\_\_\_
14. מדענים ניסו להפנט אדם כך שיחשוב דברים שונים ממה שחשב קודם. \_\_\_\_\_

## הזכות לקניין – דף עבודה

הציגו את הזכות לקניין ואת שני הסוגים שלה:

---

---

---

---

---

---

כתבו ליד כל אחד מהמקרים איזו זכות נפגעה בו.

1. תלמיד סגר את דלת הכיתה ומנע בכוח מתלמידים אחרים לצאת מהכיתה. \_\_\_\_\_
2. אישה התלוננה במשטרה שבעלה מכה אותה. \_\_\_\_\_
3. משפחה חזרה הביתה מחופשה וגילתה שרכוש רב שלה נגנב. \_\_\_\_\_
4. מדען אמריקאי המציא פטנט חשוב הקשור לתעשיית הרכב. חברת ייצור רכבים השתמשה בפטנט שלו בלי לשלם לו תמלוגים על כך. \_\_\_\_\_
5. חברת בניין לא דאגה לצידוד מספיק בטוח לעובדים שלה, ואחד העובדים נפל ונפצע בראשו. \_\_\_\_\_
6. בישראל אין אפשרות לערוך חתונה עם רב רפורמי, רק אורתודוקסי. \_\_\_\_\_
7. עובדי חברת "פלאפון" רצו להקים ועד עובדים שידאג לזכויותיהם. הנהלת החברה לא אישרה להם להקים ועד. \_\_\_\_\_
8. הצנזורה הצבאית פסלה כתבה שעיתון ידיעות אחרונות רצה לפרסם על חיל האוויר, בטענה שהכתבה הכילה מידע בטחוני מסווג. \_\_\_\_\_

## הזכות לשוויון – דף עבודה

הציגו את הזכות לשוויון

---

---

---

כתבו דוגמאות של שלושה מקרים בהם נפגעה הזכות לשוויון:

---

---

---

---

---

---

כתבו איזו זכות נפגעה בכל אחד מהאירועים הבאים:

1. שני בני נוער יצאו לבלות במועדון. את אחד מהם לא הכניסו למועדון בגלל צבע עורו הכהה.  
\_\_\_\_\_
2. אישה הודיעה למשפחתה עם מי בחרה להתחתן, והמשפחה לא הרשתה לה להינשא לו בגלל שמוצאו היה שונה משלה.  
\_\_\_\_\_
3. עובד פוטר מעבודתו ללא סיבה מוצדקת, רק מכיוון שהוא גבר והבוס שלו מעדיף להעסיק נשים.  
\_\_\_\_\_
4. התנקשות של ארגון "המוסד" בחיי בכיר בארגון "חמאס" ברצועת עזה.  
\_\_\_\_\_
5. סופר מפורסם כתב ספר. חברת הוצאה לאור הוציאה את הספר ומכרה אותו לחנויות בלי לבקש רשות מאותו ספר ובלי להעביר אליו חלק מהרווחים.  
\_\_\_\_\_
6. אדם ששוכר בית מאדם אחר אך לא העביר לו את שכר הדירה כבר חצי שנה.  
\_\_\_\_\_

## סוגי מדיניות – דף עבודה

הציגו את המושג אפליה פסולה:

---

---

---

הציגו את המושג העדפה מתקנת:

---

---

---

הציגו את המושג הבחנה:

---

---

---

הציגו שני הבדלים בין העדפה מתקנת להבחנה:

---

---

---

## סוגי מדיניות – טבלה

הבחנה	העדפה מתקנת	אפליה פסולה	סוגי מדיניות:
			חוסר שוויון לטובה או לרעה?
			מופעלת על יחיד או קבוצה?
			מה הסיבה למדיניות?
			נצחית או זמנית?

## סוגי מדיניות – אירועים

לפניכם רשימת אירועים. ציינו לגבי כל אירוע את סוג המדיניות המתממשת בו

1. האוניברסיטה אסרה על קבלת סטודנטים שמוצאם מהמזרח הרחוק.

---

2. תושבים הגרים באזורים מסוימים בארצות הברית מסרבים להשכיר בתים לשחורים.

---

3. בתי ספר באזורים של שכונות עוני קיבלו מענקים מיוחדים לתקופת זמן מוגבלת.

---

4. אוניברסיטאות רבות בעולם משריינות מספר מקומות לסטודנטים בני מיעוטים.

---

5. בעל מסעדה סרב לשרת זוג נכים.

---

6. תלמידים מאובחנים מקבלים תוספת זמן והקלות שונות בבגרויות.

---

7. לנכים יש חניה שמורה במקום קרוב לביתם, ולשאר האנשים אין.

---

8. ישנן מפלגות השומרות מקומות בעשירייה הראשונה של הנציגים לנשים ובני מיעוטים.

---

## הזכות להליך הוגן

הציגו את הזכות להליך הוגן:

אלו זכויות עלולות להיפגע לאדם החשוד בעברה עד שיתברר אם הוא חף מפשע או אשם?

הציגו שלוש זכויות של חשודים בביצוע עברה הנבעות מהזכות להליך הוגן.

לפניכם מספר מקרים. כתבו ליד כל מקרה איזו זכות אדם נפגעה בו.  
(זכויות האדם שלמדנו: חיים וביטחון, 15 סוגים של חירות, קניין חומרי, קניין רוחני, שוויון, הליך הוגן)

1. הממוצע העולמי מוכיח שגברים מקבלים משכורות גבוהות יותר מגשים.

2. נהג שיכור נסע בכביש בצורה מסוכנת ויש סיכוי שיגרום לתאונה.

3. אדם נעצר על ידי המשטרה והוחזק בכלא במשך שבוע בלי שפגש שופט.

4. להקת נשים ברוסיה נאסרה מכיוון ששירה הביעו ביקורת על נשיא המדינה, פוטין.

5. בסין יש פיקוח על רשת האינטרנט ולא כל החדשות והעובדות שמשודרות במדינות אחרות מגיעות לאזרחי המדינה. יש דברים שמוסתרים מהם. (לא חופש העיתונות)

6. אדם נחשד ברצח של אדם אחר והועמד למשפט. השופט במשפט הוא קרוב משפחה של הנרצח.

7. חברת אופנה מפורסמת העתיקה עיצובים של חברה אחרת ללא רשות בעלי החברה.

8. שוטרים עצרו נער החשוד בגניבת מכונית. למרות שהנער שיתף פעולה עם המעצר השוטרים הכו אותו מכות חזקות.

9. מדינות קומוניסטיות מחרימות בדרך כלל את כל הרכוש של אזרחיהן: אדמות, בתים ונכסים שונים.

## הזכות לכבוד, פרטיות ושם טוב – דף עבודה

הציגו את הזכות לכבוד:

---

---

---

הציגו את הזכות לפרטיות:

---

---

---

הציגו את הזכות לשם טוב:

---

---

---

הציגו שני הבדלים בין הזכות לפרטיות והזכות לשם טוב:

---

---

---

**שאלה ברמת בגרות:**

עיתון ישראלי פרסם כתבה על כך ששוטרים נוטים לעשות עבירות תנועה רבות בזמן מילוי תפקידם. השוטרים התלוננו בעקבות הכתבה וטענו כי העברות שהוזכרו בכתבה לא בוצעו בזמן מילוי תפקידם והכתבה אינה מדויקת. הם ביקשו מהעיתון לפרסם התנצלות. בעל העיתון סרב וטען כי לאזרחי ישראל יש זכות לדעת את האמת.  
א. ציינו והציגו את הזכות שנפגעה לשוטרים לטענתם.

---

---

---

ב. ציינו והציגו את הזכות שעליה הסתמך בעל העיתון בהתעקשותו לא לפרסם התנצלות.

---

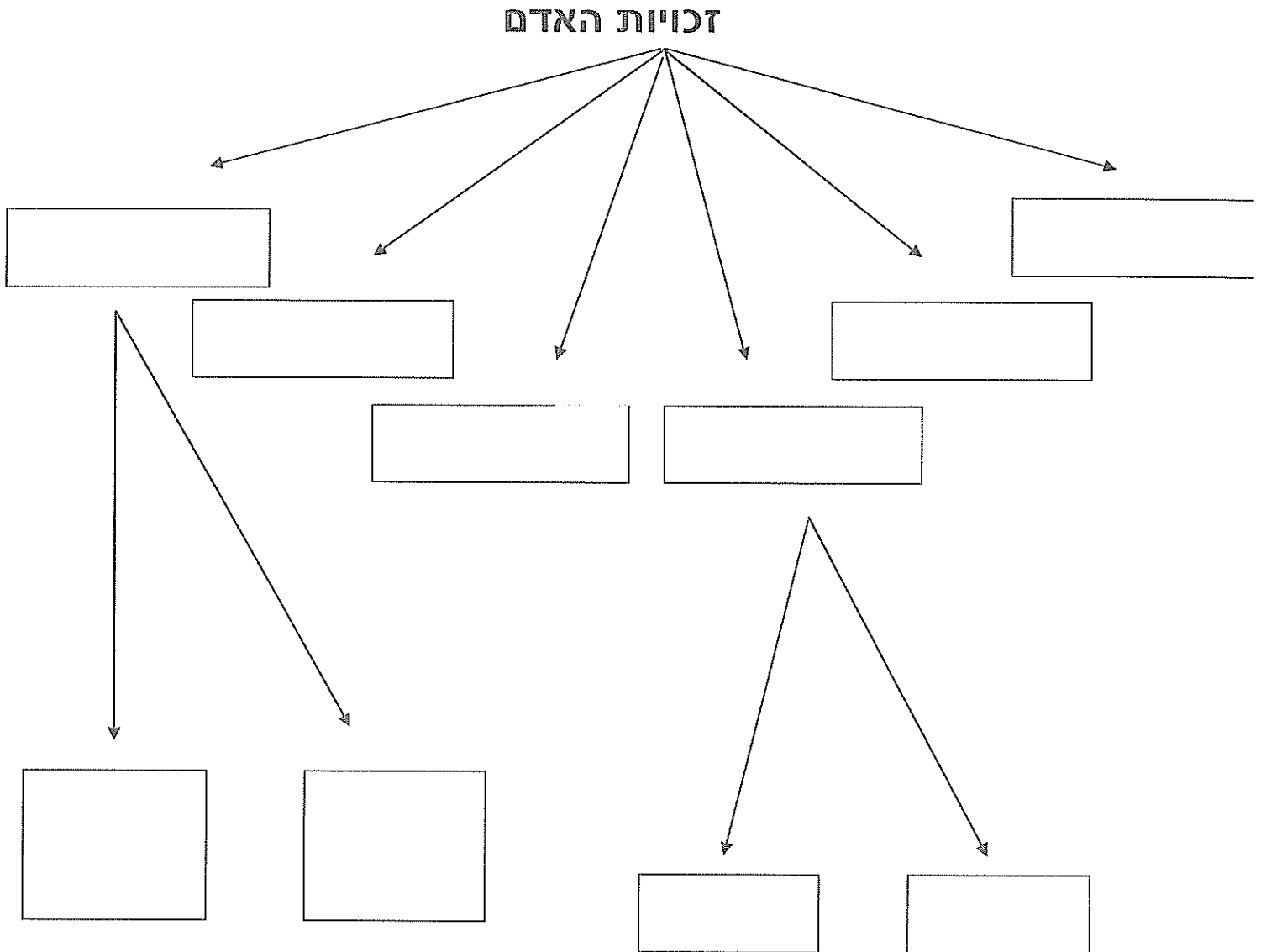
---

---



## זכויות האדם – תרשימים מסכם

מלאו את התרשימים הבא. שימו לב שישנן זכויות שמתחלקות למספר סוגים, מלאו אותן במקומות הנכונים.



## זכויות האזרח

הציגו את חובות האדם:

---

---

---

הציגו את זכויות האזרח:

---

---

---

הציגו את חובות האזרח:

---

---

---

---

---

---

---

הציגו הבדל אחד בין זכויות האדם לזכויות האזרח (רמז, איפה תקבלו אותם ואיפה לא):

---

---

---

## זכויות חברתיות – דף עבודה

הציגו את המושג זכויות חברתיות:

---

---

---

---

---

---

הציגו את הזכות לחינוך:

---

---

---

הציגו את הזכות לטיפול רפואי:

---

---

---

הציגו את הזכות לדיור:

---

---

---

הציגו את זכויות העובדים ותנאי העסקה:

---

---

---

הציגו את הזכות לרמת חיים:

---

---

---

הציגו את הזכות שמממשת המדינה כאשר היא דואגת לתנאים הבאים:

1. ספריות ציבוריות שניתן להשאיל בהן ספרי לימוד במחירים מוזלים. \_\_\_\_\_
2. פקחים של משרד העבודה שבדקים שאיש לא עובד מעל שעות העבודה המותרות ביום. \_\_\_\_\_
3. עובדים סוציאליים של משרד הרווחה שמטפלים במחוסרי בית. \_\_\_\_\_
4. סל התרופות, המכיל תרופות המסובסדות על ידי המדינה, ולכן הן זולות יותר ממחירן בשוק. \_\_\_\_\_
5. חוק שקובע מהו שכר המינימום. \_\_\_\_\_
6. בתי ספר ציבוריים במימון המדינה. \_\_\_\_\_
7. קופות חולים בהם ניתן לראות רופאי משפחה ורופאים מקצועיים בתמורה לתשלום נמוך ביותר. \_\_\_\_\_
8. יש מדינות שמממנות חינוך חינוך מגיל שנה ועד סוף תואר ראשון. \_\_\_\_\_
9. מרפאות לבריאות הנפש השייכות לקופות חולים וניתן לפגוש בהן פסיכולוג בחינם או בתשלום נמוך ביותר. \_\_\_\_\_
10. חברות דיור ציבורי, כמו "עמידר" ו"עמיגור" בהן משפחות מעוטות יכולות יכולות לשכור דירה במחיר מוזל, והמדינה משלמת גם היא חלק משכר הדירה לחברה. \_\_\_\_\_
11. סיוע בהשלמת הכנסה לאנשים המתקשים להתפרנס בעצמם על ידי המשרד לביטוח לאומי. \_\_\_\_\_

## זכויות מיעוט\קבוצה – דף עבודה

הציגו את הגדרת זכויות הקבוצה:

---

---

---

כתבו 4 דוגמאות לזכויות שהמיעוט זקוק להן:

---

---

---

---

---

הציגו את הזכות לשלטון עצמי:

---

---

---

---

---

כתבו 3 דוגמאות למיעוטים הקיימים במדינת ישראל.

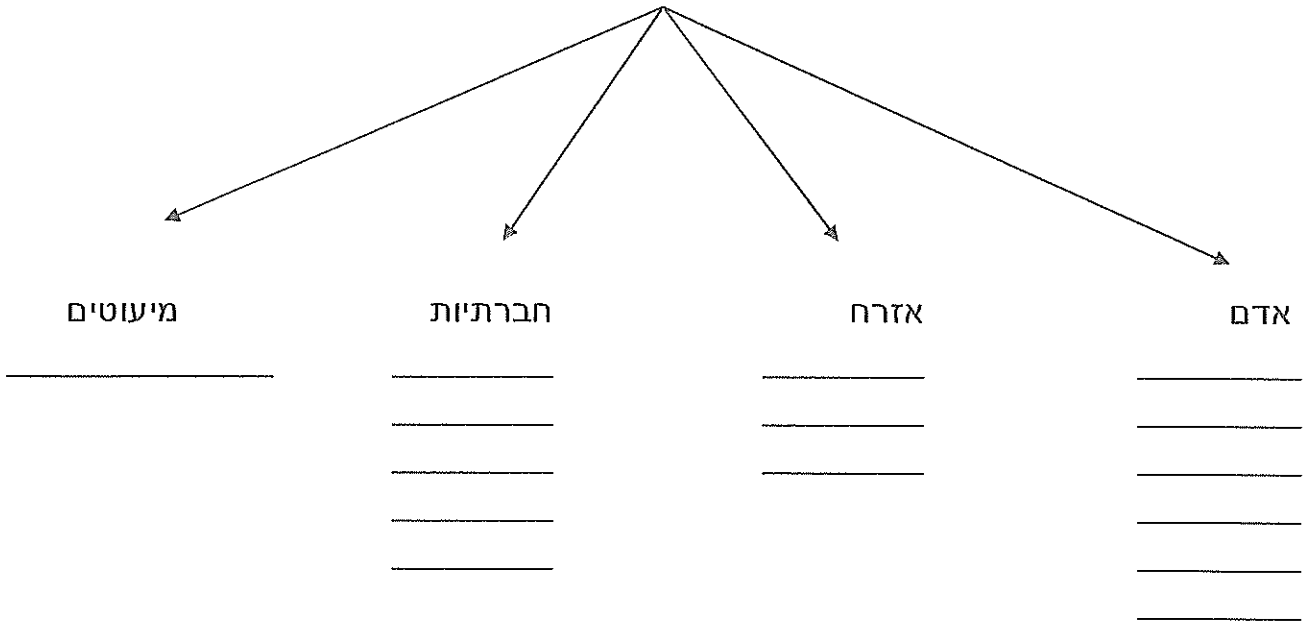
---

---

---

תרשים מסכם – מלאו את הזכויות במקומות הנכונים

סוגים של זכויות



סוגים של מדיניות:

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

## זכויות אדם, אזרח, מיעוטים וקבוצה – תרגול

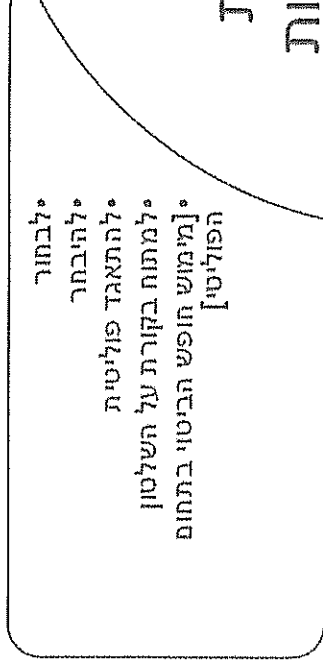
ציינו לגבי כל אחד מההיגדים הבאים האם מדובר בזכויות אדם, אזרח, מיעוטים או זכות חברתית – הקיפו את התשובה הנכונה.

1. הכורדים בתורכיה דורשים את מימוש זכותם להגדרה עצמית.  
זכויות אדם\ זכויות אזרח\ זכויות חברתיות\ זכויות קבוצה
2. ישנם אנשים בארצות הברית החיים ברחוב.  
זכויות אדם\ זכויות אזרח\ זכויות חברתיות \ זכויות קבוצה
3. כל אדם בישראל זכאי לבחור לכנסת מגיל 18 ולהיבחר מגיל 21.  
זכויות אדם\ זכויות אזרח\ זכויות חברתיות \ זכויות קבוצה
4. חוק שוויון זכויות האישה קובע כי אסור להפלות בין נשים לגברים.  
זכויות אדם\ זכויות אזרח\ זכויות חברתיות \ זכויות קבוצה
5. השחורים בארצות הברית ממשיכים להיאבק לשוויון זכויות.  
זכויות אדם\ זכויות אזרח\ זכויות חברתיות \ זכויות קבוצה
6. בישראל ישנו חוק חינוך חובה חינם.  
זכויות אדם\ זכויות אזרח\ זכויות חברתיות \ זכויות קבוצה
7. בישראל ישנם בית ספר בהם לומדים בשפה הערבית.  
זכויות אדם\ זכויות אזרח\ זכויות חברתיות \ זכויות קבוצה
8. בעל חנות לממכר דיסקים צרובים נתפס ונקנס באלפי שקלים.  
זכויות אדם\ זכויות אזרח\ זכויות חברתיות \ זכויות קבוצה

## זכויות האדם לטוביה

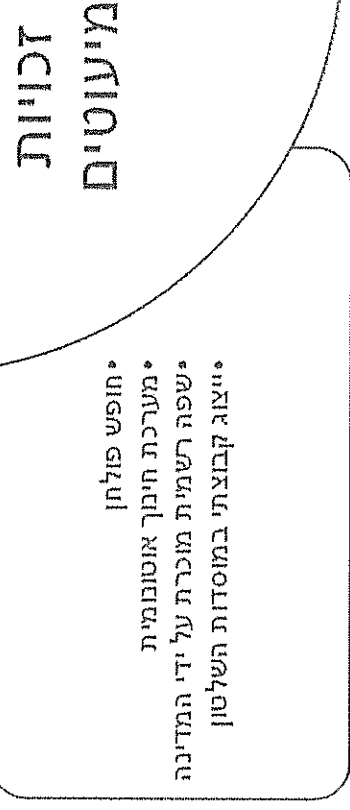
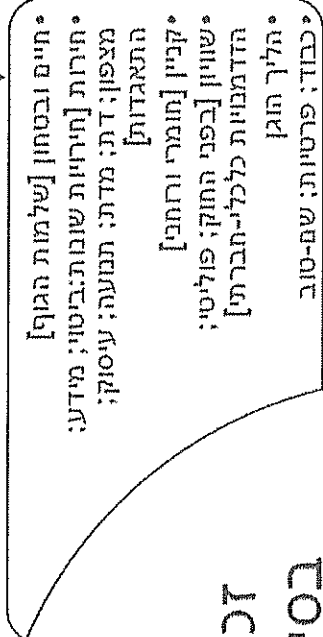
### זכויות יסוד של אזרח; טבעיות

שייכות לאזרח מרגע היותו אזרח במדינתו;  
מדגישות את היותו חלק מהעם הריבון; אין  
למדינה סמכות לשלול אותו ללא הצדקה



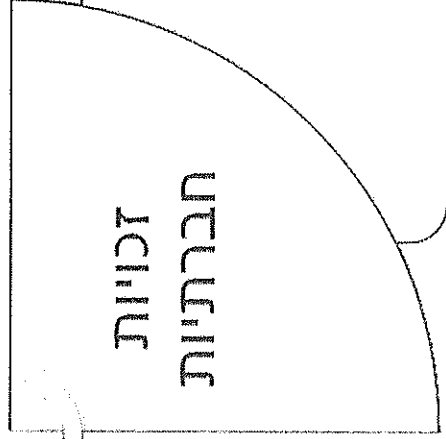
### זכויות יסוד של אדם; טבעיות

שייכות לאדם מלידתו; תפקיד המדינה  
לשמור עליו. ולמדינה אין סמכות לפגוע  
בהן או לשלול אותן באופן שרירותי



### זכויות קבוצה; מוענקות:

זכויות אלו מוענקות ע"י המדינה כדי לשמר את  
"יחודן של קבוצות המיעוטים".



### זכויות פרט; מוענקות:

זכויות המוענקות ע"י המדינה כדי להבטיח  
קיום אנושי בכבוד, היקפן תלוי בגישה  
החברתית-כללית של המדינה.